

Nr.42 (347) Otrdiena, 2004. gada 2. novembris

■ Tiesību prakse

Skaidrojumi uz Senāta lēmuma malām

Skaidrojumi uz Senāta lēmuma malām

Vērtējot lietu Nr.SKA-183¹

Dipl.iur. Mārtiņš Paporinskis, Oksfordas universitātes magistratūras students, biroja "Sorainen un Vilgerts" jurists,
- "Jurista Vārdam"

Foto: no personiskā arhīva

Augstākās tiesas Senāta administratīvo lietu departamenta lēmums lietā Nr.SKA-183 (turpmāk - "lēmums") ir precizējis Administratīvā procesa likuma (turpmāk - APL) 31.panta otrajā daļā noteikto jēdzienu "tiesiskās intereses". Nav iespējams pārspīlēt šī lēmuma nozīmīgumu, jo no tiesisko interešu apjoma pareizas noteikšanas vistiešākajā veidā izriet indivīda tiesības (vai, *a contrario*, to neesamība) vērsties administratīvajā tiesā. Lēmuma analizē autors centīsies secīgi apskatīt lēmuma būtiskākos faktiskos, procesuālos un materiāltiesiskos jautājumus.

1. Faktiskie apstākļi

Nacionālā Radio un televīzijas padome (turpmāk - "NRTP") izsludināja vairākus konkursus par atļauju saņemšanu vietējai apraidei. 2003. gada 22. jūlijā NRTP pieņēma lēmumus nr. 120 un 122-131, ar kuriem par šo konkursu uzvarētājiem atzina dalībniekus, kuri piedāvāja pārraidīt programmu "Eiropas Hitu Radio". AS "Radio SWH" (turpmāk - "pieteicējs"), kura bija piedalījies tikai vienā no šiem konkursiem (nr.125), vērsās ar prasību tiesā, uzskatot, ka tās tiesības ir bijušas aizskartas (pamatarguments: atzīstot par 11 vietējo apraides licenču konkursu uzvarētājiem personas, kas plāno pārraidīt gandrīz identisku programmu, tiek pieļauta *de facto* nacionāla raidorganizācija,² lai gan NRTP 2003. - 2005. gada koncepcijā bija noteikusi, ka jaunas nacionālas komerciālas raidorganizācijas izveide nav lietderīga.)

2. Procesa virzība

Principiālais tiesiskais jautājums šajā lietā bija APL 31. panta otrās daļas interpretācija, proti, vai pieteicējs, lai gan nepiedaloties konkursos, tomēr var pārsūdzēt to rezultātus. Administratīvā rajona tiesa 2004. gada 1. martā pieņēma lēmumu, atsakoties pieņemt pieteikumu. Tiesa uzskatīja, ka pieteicējam nav tiesību iesniegt pieteikumu APL 191. panta pirmās daļas astotā punkta izpratnē, jo tas nav piedalījies attiecīgajos konkursos. Pieteicējs pārsūdzēja šo lēmumu administratīvajā apgabaltiesā, kas 2004. gada 2. jūlijā noraidīja pieteicēja blakussūdzību. Administratīvā apgabaltiesa atzina, ka pieteicējam pastāvētu subjektīvās publiskās tiesības vērsties administratīvajā tiesā, ja "[...] NRTP pieņemtu lēmumu par jaunas nacionālas komerciālas organizācijas veidošanu vai izveidotu šādu organizāciju *de facto* [...]" (Administratīvās apgabaltiesas 2004. gada 2. jūlija lēmums, 12.4. punkts). Tā kā tiesa neatrada pietiekamus pierādījumus ne faktiskam (turpat, 14., 15. punkts), ne potenciālam aizskārumam (16. punkts), tā secināja, ka pieteicējam nepastāv subjektīvās publiskās tiesības. Citiem vārdiem, tiesa piekrita pieteicējam attiecībā uz tiesību pastāvēšanu *in abstracto*, bet nepiekrita attiecībā uz to aizskārumu konkrētajā lietā. Pieteicējs pārsūdzēja šo lēmumu Senātā³, kas arī noraidīja sūdzību. Senāts

atšķirībā no apgabaltiesas neanalizēja faktisko tiesību aizskārumu, jo uzskatīja, ka pieteicējam vispār nepastāv tiesības (arī *in abstracto*) APL 31. panta otrās daļas izpratnē.

3. Senāta tiesiskā analīze

Tiesas *ratio decidendi* sastāv no vairākiem savstarpēji saistītiem argumentiem. Pirmkārt, tiesa reducē tiesisko analīzi uz tām prasībām, kas ir vērstas pret konkurenci un konkurentu darbību pieļaušanu. Otrkārt, tiesa kā *lex generalis* pasludina šādas prasības par tādām, kurās nepastāv tiesiskā interese administratīvā procesa izpratnē. Treškārt, tiesa atzīmē atsevišķus izņēmuma gadījumus, kad tiesiskā interese tomēr pastāv - (i) pastāv īpaša tiesību norma (piemēram, attiecībā uz "Latvijas pastu"); (ii) lēmums būtiski ierobežo konkurentu, nopietni apdraudot tā eksistenci vai pat izslēdzot no tirgus; (iii) pieņemšanas procesā nav ievērots vienlīdzības princips.

3.1. Konkurences novēršanas pieteikums

Tiesas lēmums ļauj izteikt vairākus komentārus. Pirmkārt, "konkurences novēršanas pieteikuma" aizliegums attiecas tikai uz tiem gadījumiem, kad nepastāv tieša tiesiskā interese, un nav domāts pastāvošo subjektīvo publisko tiesību sašaurināšanai. Lai gan tas nav tieši pateikts, lēmuma saprātīga interpretācija neļauj secināt, ka tiesa būtu vēlējusies aizliegt personām vērsties administratīvajā tiesā, ja to interese ir aizsardzība pret konkurenci (kas būtu vissaprotamākā interese, piemēram, konkursu rezultātu pārsūdzēšanā, kuros pieteicējs ir piedalījies). Lēmums nekādā gadījumā neierobežo šobrīd pastāvošos *locus standi*. Alternatīva pieeja būtu uzskatīt šādas pārsūdzības iespējas nevis par izņemtām no aizlieguma *ratione materiae*, bet gan atļautām pirmā izņēmuma (pastāvoša tiesību norma, sk. *infra*) izpratnē. Autoraprāt, tiesas lēmuma garu pareizāk atspoguļotu pirmā pieeja.

Otrkārt, tiesa diezgan izvairīgi pamato konkurences prasības aizlieguma tiesisko pamatu, balstoties uz diviem sīkāk nedefinētiem jēdzieniem. Pirmkārt, tiesa atsauca uz "komercietību pamatprincip[u]", atbilstoši kuram netiek atzīta aizsardzība pret konkurenci. Jāatzīmē, ka, tiesasprāt, aizsardzības neatzīšana nav komercietību pamatprincips *per se*, bet tikai izriet no šī nedefinētā pamatprincipa. Autoram diemžēl nav zināmi komercietību principi vai pamatprincipi, kuri attiektos uz konkurenci vai tās aizliegumu. Iespējams, tiesa šajā gadījumā jēdzienu "princips" nav lietojusi tā strikti tiesiskajā izpratnē, bet gan ekonomiskajā vai faktiskajā nozīmē. Otrkārt, tiesa min "ekonomikas pamatlikum[us]", tomēr, līdzīgi kā attiecībā uz komercietību pamatprincipu, tos nedefinē, acīmredzot uzskatot par acīmredzamiem.⁴

3.2. Izņēmumi

3.2.1. Tiesību norma

Tiesā kā pirmo izņēmuma iespēju griezties tiesā atzīst īpašu tiesību normu. Šis formulējums ir šķietami pašsaprotams, lai gan konkrētajā lietā tieši normas pastāvēšana izraisīja visplašākās diskusijas. Ņemot vērā to, kā tiesa piemēroja šo principu, varētu argumentēt, ka tiesa ar īpašu normu pamatā saprot likumdevēja tieši paredzētu normu (kā piemērā ar "Latvijas pastu"), nevis no faktiskajām darbībām un tiesību principiem izsecināmu tiesību normu (kā mēģināja argumentēt pieteicējs).

3.2.2. Būtisks komersanta ierobežojums

Otrais izņēmums, lai gan *prima facie* tajā ietvertā ideja ir skaidra (komersants tiek izgrūsts no tirgus), liek uzdot vairākus jautājumus par tā piemērošanas kritērijiem. Tiesa atzīmē, ka šis izņēmums iestājas gadījumos, kad iestādes lēmums izdots ar mērķi ierobežot vai arī tas faktiski ierobežo komersantu.

"Mērķa" un "rezultāta" kritēriji vismaz autoram vistiešāk saistās ar aizliegtās vienošanās tiesisko sastāvu konkurences tiesībās.⁵ Tomēr tas, ko varētu piedēvēt konkurentiem (mērķis veikt prettiesisku darbību), būtu diezgan grūti iedomājams (un *a fortiori* pierādāms) attiecībā uz publisko tiesību subjektiem. Ja publisko tiesību subjekts veic darbību, kuras mērķis ir izgrūst komersantu no tirgus, šādā gadījumā vajadzētu runāt jau par krimināltiesisku atbildību attiecībā uz pilnvaru pārsniegšanu (pieņemot, ka attiecīgā subjekta leģitīmā funkcija nav komersantu izgrūšana no tirgus). No otras puses, tā kā "mērķis" un "rezultāts" ir alternatīvas, pieteicējs varētu argumentēt ar iestādes mērķiem arī faktiskā aizskāruma neesamības gadījumā, kas savukārt ietekmētu tiesisko noteiktību. Bez tam būtu iespējams kritizēt tiesas izvēlēto formulējumu "faktiski būtiski ierobežo", no kura varētu secināt, ka tiesa izslēdz potenciālu ierobežojumu. Diez vai pat konkurentam ļoti labvēlīgs lēmums nekavējoties ierobežotu cita komersanta darbību, jo tirgum būtu nepieciešams kāds laiks, lai piemērotos jaunajiem apstākļiem. Autoraprāt, pareizāk būtu tiesas noteiktajā ierobežojuma klauzulā ielasīt arī saprātīgi paredzamu nākotnes aizskārumu.

Nākamais problēmjautājums ir tiesas prasība, lai ierobežojums attiektos uz "[...] konkrēto komersantu salīdzinājumā ar citiem komersantiem [...]". No šī formulējuma var secināt, ka subjektīvās publiskās tiesības rodas tikai tad, ja darbība tiek ierobežota tikai vienam komersantam pretēji visiem pārējiem, kuri šādu ierobežojošu efektu neizjūt. Būtu iespējams argumentēt, ka šāda ierobežojuma uzstādīšana runā pretī tirgus realitātei, kur, piemēram, vienam tirgus dalībniekam (A) par labu pieņemtā lēmuma rezultātā no tirgus var tik izgrūsti vairāki citi dalībnieki (B, C un D), kuriem būtu jābūt tiesībām griezties tiesā. Ja gramatiski sekotu lēmumam, būtu jāsecina, ka konkrētajā piemērā ierobežojums attiecas nevis uz "[...] konkrēto komersantu salīdzinājumā ar citiem komersantiem [...]", bet, iespējams, uz vairākiem komersantiem (B, C, D, kuri tiek izgrūsti no tirgus), salīdzinot ar vienu komersantu (A, kuram par labu ir ticis pieņemts administratīvais akts), tiesības vērsties tiesā nerodas. Pareizāka APL 31.panta otrās daļas interpretācija būtu tāda, kas pamatota uz materiāltiesiskiem kritērijiem (izgrūšana no tirgus), nevis kvantitatīviem rādītājiem (viena tirgus dalībnieka ierobežojums salīdzinājumā ar vairākiem neierobežotiem konkurentiem).

Tālāk jāatzīmē, ka tiesības griezties tiesā neizriet no jebkura būtiska ierobežojuma, bet tikai no tāda, kas vai nu (i) nopietni

apdraud komersanta konkurētspēju (eksistenci) vai (ii) faktiski izslēdz to no tirgus. Abus šos kritērijus tiesa acīmredzami ir vērtējusi no ekonomiskā, nevis tiesiskā viedokļa, pielīdzinot konkurētspēju komersanta eksistencei. Tādēļ šis izņēmums būtu jāvērtē kā fakta jautājums un apstākļi, ka komersants tiek vai netiek likvidēts Komerclikuma izpratnē, nebūtu noteicošais.

3.2.3. Vienlīdzības principa pārkāpums

Treškārt, tiesa norāda uz izņēmuma gadījumu, kad lēmuma pieņemšanā ir ticis pārkāpts vienlīdzības princips. Autoram nav pilnīgi skaidrs, kādu saturu šai normai ir domājusi piedēvēt tiesa un ko jaunu tajā varētu meklēt indivīds. Kādēļ indivīdam būtu jāpastāv tiesiskai interesei par to, lai lēmumi, kas neattiecas uz viņu, tiktu pieņemti, ievērojot vienlīdzības principu? Ja konkursā starp A un B, pārkāpjot vienlīdzības principu, lēmumu pieņem par labu A, autors neredz iemeslu, kādēļ C būtu jābūt tiesībām iejaukties. Savukārt A un C atrodas dažādās situācijās (piedalās / nepiedalās konkursos), tādēļ attieksme pret viņiem var būt atšķirīga. Zināma neizpratne par šī kritērija saturu un nepieciešamību parādās arī lēmumā, kur tiesa norāda, ka, "[t]ā kā a/s "Radio SWH" šajos konkursos nepiedalījās, tad nav iespējams, ka attiecībā uz to pieņemts diskriminējošs vai nelīdztiesīgs lēmums salīdzinājumā ar citiem pretendentiem". Ja trešais kritērijs tiek interpretēts šādi, tad tā pastāvēšanas nepieciešamība nav acīmredzama, jo, ja pieteicējs būtu piedalījies konkursos, viņam būtu tieša tiesiskā interese un nebūtu nepieciešamības pēc šāda papildu *locus standi*. Citiem vārdiem, trešā izņēmuma divas iespējamās interpretācijas to padara vai nu par *actio popularis* vai arī par praktiski nepiemērojamu, tādēļ šis ir viens no jautājumiem, ko būtu nepieciešams izskaidrot turpmākajā judikatūrā.

4. Principa pamatojums

Iepriekš analizēto principu pastāvēšanu Latvijas administratīvajā procesā tiesa pamato ar doktrīnu (acīmredzot Vācijas administratīvā procesa komentāriem). Šāda pieeja ļauj izteikt vairākus vispārīgus komentārus par salīdzinošo tiesību piemērošanas priekšrocībām un trūkumiem. Autoram šķiet visai acīmredzami, ka salīdzinošo tiesību izmantošana tikai palielina tiesiskās analīzes kvalitāti. Jo īpaši tas attiecas uz kontinentālās Eiropas un, vēl jo vairāk, Vācijas tiesībām, kuru vēsturiskā saistība ar Latvijas civiltiesībām, komercietībām un administratīvo procesu ir vispār zināma. Ir tikai apsveicami, ka gramatiski un jēdzieniski identisku normu interpretācijā tiesas balstās uz judikatūru un doktrīnu, kas ir radusies saistībā ar šo normu piemērošanu citā valstī.

Tajā pašā laikā, arī piemērojot citu valstu praksi, nedrīkst aizmirst, ka Latvijas tiesām Latvijas strīdu risināšanā ir jāpiemēro Latvijas tiesības. Lai cik interesanti ir citu valstu tiesu un tiesību zinātnieku izteiktie viedokļi, tiem Latvijas teritorijā nav tiesību normas rakstura un tos diez vai vajadzētu piemērot, ja attiecīgie tiesību institūti Latvijas un ārvalstu tiesībās nav ar augstu līdzības pakāpi vai ja atbilde pietiekami skaidri izriet no nacionālajā tiesību sistēmā esošajiem tiesību avotiem. Konkrētais gadījums, autoraprāt, balansē uz robežas, kad ārvalstu doktrīna tiek izmantota, lai radītu Latvijas tiesībās nepastāvošu institūtu. Jebkurā gadījumā, pat ja šāda juridiska tehnika būtu pieļaujama *in abstracto*, tai būtu nepieciešami daudz nopietnāki pierādījumi. Tiesai vajadzētu salīdzināt attiecīgo normu tekstu, sistēmu, mērķi, pēc tam analizēt attiecīgo ārvalsts tiesu praksi un, visbeidzot, arī doktrīnu. Ja netiek piemērota šāda rūpīga analīze, pastāv iespēja, ka tiesa var pieņemt lēmumu uz, iespējams, novecojušas un neautoritatīvas doktrīnas pamata, kas pat savā mītnes zemē nepretendē uz tiesību normas statusu.

Bez tam šāda tiesiskā analīze var novest pie būtiskām problēmām saistībā ar tiesisko noteiktību un tiesībām uz taisnīgu tiesu. Izlemjot lietas, balstoties pamatā vai pat ekskluzīvi uz ārvalstu autoru darbiem, tiesa padara par gandrīz neiespējamu indivīdam ar pietiekamu pārliecību noteikt tiesību normu saturu, balstoties uz Latvijas tiesību sistēmā pastāvošiem tiesību avotiem (tiesisko nenoteiktību uzskatāmi parāda tas, ka administratīvā apgabaltiesa, pretēji Senātam, atzina pieteicēja tiesības *in abstracto*, balstoties uz citu Vācijas administratīvā procesa komentāru). Autors nekādā gadījumā neapstrīd salīdzinošo tiesību piemērošanas noderīgumu, tomēr, to darot, nedrīkst aizmirst, ka Latvijas tiesām ir jāpiemēro Latvijai saistošās tiesību normas. Ja atbilde uz izšķirošo tiesību jautājumu tiek meklēta citu valstu tiesībās, šādam lēmumam jābūt pietiekami motivētam un pusēm jānodod pietiekama iespēja iepazīties ar šīm tiesību normām, jo juristiem nav pienākums zināt visus ārvalstu tiesību institūtus, kurus tiesa vēlētos piemērot konkrētās lietas izšķiršanā.

5. Piemērošana lietas faktiem

Autors diemžēl nevar piekrist tiesas secinājumam par to, ka nepastāv tiesību norma, kas dotu pieteicējam subjektīvās publiskās tiesības. Pirmkārt, Radio un televīzijas likums paredz, ka "Nacionālā radio un televīzijas padome saskaņā ar elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu attīstības nacionālo koncepciju uz brīvajām frekvencēm (kanāliem) izsludina konkursu".⁶ Atslēgas vārds šajā normā ir "saskaņā", kura gramatiskā un sistēmiskā interpretācija liek secināt, ka konkursus var rīkot tikai tad, ja tie atbilst koncepcijai, un, *a contrario*, - ja konkursi neatbilst koncepcijai, tie ir pretrunā arī likumam. Tādēļ jebkurš tirgus dalībnieks saprātīgi var paļauties uz to, ka koncepcijā noteiktie principi netiks pārkāpti konkursu rīkošanā. Otrkārt, koncepcijas definīcija Radio un televīzijas likumā liek secināt, ka tā ir domāta tirgus dalībnieku informēšanai, nosakot potenciālo tirgus attīstību.⁷ Treškārt, 2003. - 2005. gada koncepcijā ir noteikts, ka, "ņemot vērā elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu pašreizējo tirgus potenciālu, jaunu nacionālo komerciālo raidorganizāciju veidošana tuvāko gadu laikā nav lietderīga". Ceturtkārt, tiesiskās paļāvības princips ļauj indivīdam paļauties, ka iestādes darbība būs tiesiska un konsekventa, ko pieteicējs, starp citu, saprot kā tādu darbību, kurā tiek ievērots likums.

Lai gan tiesa to nav norādījusi *expressis verbis*, autoram šķiet, ka tiesa ir akceptējusi ideju par tiesisko paļāvību uz NRTF koncepciju *in abstracto*, bet noraidījusi to, balstoties uz konkrēto koncepcijas formulējumu. Tiesa īpašu uzmanību pievērša koncepcijā ietvertajai atziņai, ka "Nacionālā radio un televīzijas padome uzskata par savu prioritāti vismaz reizi gadā ar

Latvijas iedzīvotāju socioloģisko aptauju palīdzību noskaidrot sabiedrības attieksmi pret esošo raidorganizāciju piedāvājumu un vajadzības gadījumā apsvērt iespēju izsludināt konkursu uz jaunu raidorganizāciju veidošanu, atbilstošu auditorijas pieprasījumam (piemēram, tematiskie radiokanāli kultūras mantojuma atspoguļošanai, informatīvie radio pie Latvijas tranzīta maģistrālēm) un ģeogrāfiskajai aptveramībai".

Autoraprāt, šis teikums nesamazina pieteicēja tiesisko interesi paļauties uz to, ka neradīsies jauna nacionāla komerciāla raidorganizācija. Tikai tad, ja NRTP tiešām būtu pieņēmusi apzinātu lēmumu izveidot nacionālu raidorganizāciju atbilstoši auditorijas pieprasījumam, varētu runāt par to, ka pieteicējam nav tiesiskās intereses. Konkrētajā gadījumā, piešķirot 11 apraides atļaujas gandrīz identiskām programmām NRTP, to *neuzskatīja* par nacionālu programmu, tādēļ arī lēmums par tās izveidošanu nekādā ziņā nevarēja būt apzināts un tāds, kas radies izpētes rezultātā. Citiem vārdiem, pieteicējam pastāvēja tiesiskā interese uz jaunu nacionālu raidorganizāciju neizveidošanu, kura zustu tikai tad, ja NRTP pēc aptaujas un izvērtēšanas būtu apzināti nonākusi pie pretējā secinājuma. Ar lēmumā veikto tiesisko analīzi tiesa faktiski pasaka, ka publisko tiesību subjekti var izpaust jebkādu viedokli un, ja vien tas ir pietiekami pretrunīgs, viņus nevar prasīt to izpildīt. Pretējais viedoklis, ka vārdkopa "[...] jaunu nacionālo komerciālo raidorganizāciju veidošana tuvāko gadu laikā nav lietderīga [...]" ir pats par sevi pietiekami skaidrs, lai no tā izrietētu tiesība prasīt izpildi tiesā, būtu daudz atbilstošāka APL mērķim - "pakļaut neatkarīgas, objektīvas un kompetentas tiesu varas kontrolei izpildvaras darbības, kuras attiecas uz konkrētām publiski tiesiskajām attiecībām starp valsti un privātpersonu".⁸

6. Secinājumi

Lai gan vairāki argumenti lēmumā prasa dziļāku analīzi, vairākiem tiesas formulētajiem principiem var oponentēt un dažu kritēriju tiesiskās robežas un saturs nav pilnībā skaidri, ir grūti apšaubīt, ka lēmumā ir ietverta šobrīd autoritatīvākā APL 31. panta otrās daļas analīze un ka tā ir tiesiski pareiza un taisnīga. Atbilstoši tiesas viedoklim gadījumos, kad pieteicējs nevar pierādīt tiešu tiesisku interesi (piemēram, piedalīšanās konkursā), būtu jāpastāv prezumpcijai par tiesiskas intereses neesamību, jo aizsardzība pret konkurenci nav uzskatāma par tiesisku interesi. Šai prezumējamajai tiesiskās intereses neesamībai ir noteikti trīs izņēmumi, no kuriem pirmais ir saistīts ar tiesībām (vai pastāv tiesību norma), bet otrie divi ar fakta jautājumiem (vai konkurents tiek izgrūsts no tirgus un vai lēmuma pieņemšanā ir pārkāpts vienlīdzības princips). Lai cik nepateicīgs darbs būtu mēģināt izsecināt vispārējo praksi uz viena lēmuma pamata, autors uzdrošinās prognozēt, ka tiesa izņēmumus interpretēs šauri un pierādīšanas pienākumu par tiesību normas pastāvēšanu, izgrūšanu no tirgus un nevienlīdzību uzliks pieteicējam. Vismaz attiecībā uz īpašas tiesību normas pastāvēšanu *onus probandi* šķiet gandrīz nepārvarams un tiesiskās intereses neesamības prezumpcija gandrīz neatspēkojama, ja vien nepastāv rakstīta norma, kurā šī tiesība ir paredzēta *expressis verbis*.

Nobeigumā autors vēlas īsi komentēt pirms neilga laika sāktu diskusiju par administratīvā un civilprocesa savstarpējo saistību, kurā konkrētais piemērs bija konkurenta ļaunticīga vērsšanās administratīvajā tiesā, tādējādi nodarot zaudējumus.⁹ Atbilde uz šo jautājumu ir tikpat vienkārša, cik absurda ir diskusija par subjektīvās publiskās tiesības izmantošanas atzīšanu par prettiesisku darbību. Atbilstoši Senāta lēmumā formulētajiem principiem konkurenta (kuram nav nekādas tiesiskas saiknes ar pieņemto administratīvo aktu, izņemot vēlmi "ieriebt") pieteikums administratīvajā tiesā nemaz netiktu pieņemts, tādēļ arī administratīvais akts netiktu apturēts un nekādi zaudējumi konkurentam neizceltos. Tiesību nozaru sistēmiska interpretācija ļauj nonākt pie skaidra un loģiska rezultāta, savukārt žonglēšana ar dažādiem principiem, *inter alia* bez īpašas tiesiskas analīzes piemērojot privāto materiāltiesību principus publiskajās procesuālajās tiesībās, neizbēgami noved tiesisko diskusiju *ad absurdum*.

¹ Spriedumu skat. 22.-23.lpp. Autors šajā procesā uzstājās kā viens no pieteicēja pārstāvjiem. Rakstā pausts autora personīgais viedoklis, kas var nesakrist ar a/s "Radio SWH" vai zvērinātu advokātu biroja "Sorainen un Vilgerts" viedokli.

² Nacionālās raidorganizācijas ir definētas kā "[...] tādas raidorganizācijas, kuru programmas ir droši uztveramas visā valsts teritorijā vai tās lielākajā daļā", Radio un televīzijas likums: likums // Latvijas Vēstnesis, 8.09.1995., nr. 137, 7. panta pirmā daļa. Balstoties uz šo legāldefinīciju, pieteicējs argumentēja, ka no likuma viedokļa par nacionālu raidorganizāciju ir atzīstams arī vietējo raidorganizāciju kopums, ja tas, pirmkārt, pārraida vienu un to pašu programmu, un, otrkārt, ir uztverams lielākajā daļā valsts teritorijas. Lai gan pieteikums nepārvarēja pieļaujamības barjeru, autoram šķiet visai acīmredzami, ka pastāv de facto nacionāla raidorganizācija, kas pārraida "Eiropas Hitu Radio" (cf. Latvijas Valsts elektrosakaru inspekcijas Frekvenču dienesta Latvijas apraides staciju saraksts, 31.-36. punkti, http://www.vei.lv/bc_all.pdf (aplūkots 15.07.2004), paša "Eiropas Hitu Radio" reklāma plašsaziņas līdzekļos u.c.)

³ Administratīvā procesa likums: likums // Latvijas Vēstnesis, 14.11.2001, nr. 164, 324. panta otrā daļa.

⁴ Tiesa izvēlējās juridisku konstrukciju, noformulējot vispārēju aizliegumu un tad izdalot trīs izņēmumus no šī aizlieguma. Alternatīva konstrukcija, kas ļautu izvairīties no nepieciešamības pamatot aizliegumu (kas, autoraprāt, nav ticis izdarīts pārāk pārliecinoši), būtu atzīt trīs iespējas nevis par izņēmumiem no aizlieguma, bet gan par papildu tiesībām. No tiesiski politiskā viedokļa tiesa, iespējams, izvēlējās šādu konstrukciju, lai varētu piemērot principu "izņēmumus iztulko šauri", faktiski nepieļaujot šādas prasības (kā arī notika konkrētajā lietā).

⁵ Cf. Whish R. Competition Law. Fifth ed. Lexis-Nexis UK, 2003, p.106-113.

⁶ Radio un televīzijas likums, 11.panta pirmā daļa

⁷ "Padome izstrādā elektronisko sabiedrības saziņas līdzekļu attīstības nacionālo koncepciju, nodrošinot vairāku programmu kvalitatīvas uztveršanas iespēju visā valsts teritorijā, paredzot gan sabiedrisko, gan komerciālo raidorganizāciju attīstību",

Radio un televīzijas likums, 46. panta pirmā daļa.

⁸ Administratīvā procesa likums, 2.panta otrais punkts

⁹ Bērziņš R. Administratīvi procesuālā rīcībspēja: vai to var izmantot ļaunā nolūkā // Jurista Vārds, Nr.40, 19.10.2004.

© VSIA "Latvijas Vēstnesis"